

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituții și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Colonizarea Moților

Din clipa în care am pășit în Junc, comună situată la vreo 15 Km. înspre miez-noapte de Brad, mi-a încolțit în inimă datoria de arăta *acelora* cu rost de conducători ai destinului neamului acestuia, situația deplorabilă în cari se sbat necăjiții din Valea lui Crișan. Suflete covârșite de mizerie!... Și ca ei, sunt cei mai mulți locuitori ai regiunilor muntoase din munții Apuseni.

Sărăcia e atât de mare, și des-nădejdea atât de adânc s'a cuibărit în sufletele lor, căci nu găsești aproape nici o deosebire între traiul primitiv al locuitorilor din centrul Africii și traiul lor.

În casa lui, numai dintr'o cameră mică, de te lovești cu capul de pragul de sus — dacă nu ești mai prevăzător, când intri înăuntru, nu se găsește decât un pat cu fân fără saltea, unde dorm câte trei-patru persoane, o masă secundă cu trei picioare și o laviță afumată.

Iar pe sobă câteva vase de pământ și unul sau două tanere (farfurii) de lemn. Atâta tot.

Mâncarea de toate zilele: malai cu zeamă de prune sau cu zeamă de varză. În sărbători mai mănâncă fasole și cartofi...

Nu exagerăm nimic. Ne ferim de astfel de obiceiuri. Sunt stări reale, cari trebuie să ne îngrijoreze și cari trebuie numai decât îndreptate.

Să fim bine lămuriți:

În Zarand, ținutul din creierul munților Apuseni, satele se împart în două categorii: sate așezate la gurile minelor de aur, — și ai căror locuitori sunt lucrătorii societății miniere „Mica“, peste trei mii, — și cari sunt într'o continuă prosperare economică și culturală, și sate ce ies din raza acestei binefăcătoare sate împrăștiate pe colinele munților și prin afundături sălbatice ale pârâiașelor, unde sărăcia cu colții ei hidoși este în largul ei, iar locuitorii cu secolii înapoi, prostiți de mizerie și neștiință.

Dacă primii — lucrătorii dela „Mica“ — câștigă câte 50, 80, ba chiar și 120 lei pentru opt ore de lucru, ceilalți lucrează o zi de vară — 12—13 ore pentru 25—30 lei, și merg zeci de Km. după muncă și de multe ori nu o găsesse nici așa.

Iar ripele lor improductive nu le pot da nici mâna de malai cu cari să-și amăgească stomacul, măcar pentru o lună sau două. În ajutorul acestor obișduiți, supti de lipsuri, trebuie să vină guvernul numai decât, cu măsuri înțelepte. În ce mod? Ideia mi-au dat-o ei: *Colonizarea*.

Să nu se mai invoase motivul de până acum: lipsă de teren disponibil.

...Minte sănătoasă în corp sănătos

Să se ia terenurile cari s'au lăsat pe seama diferitelor județe sau comune cu cineștie ce scopuri, să se dea moților, salvându-i astfel din ghiara mizeriei și a degenerării. Moții, cari odinioară au dat totul pentru națiunea românească. Atât timp cât mai avem peste 40.000 de moți cari tânjesc după o bucată de pâine, nu aveam nevoie de terenuri rezerve lăsate județelor.

În aceeași mizerie se sbat și cei din Căzănești, Prăvăleni, Tomnatic, Bulzești, Blăjeni, etc.

Nu mai cu o țărânie smulsă prin puterea slovei din amintirea unei rușinoase umilinți istorice, printr'o țărânie cu sufletul premeni de slugărnica omorâtoare, printr'o țărânie cu un mai bine întemeiat *rost cultural și economic* — zice d. Goga — putem câștiga chezașia dăinuirii noastre în viitor.

g. e. c.

P. S. S. Nicodem a fost ales mitropolit al Moldveii

În camera Deputaților, în ziua de 23 Ianuarie, s'a făcut alegerea noului mitropolit al Moldovei.

Marea majoritate de voturi au fost pentru Părintele Nicodem, starețul mănăstirii Neamțului.

Noul Mitropolit este un cărturar de seamă a bisericii noastre de acum.

Justiția condamnă exemplar

Tribunalul Hunedoara, Secția II-a, în completul d-lor judecători Chirică și Voitanovici a judecat procesul ferosului asasinat, comis asupra șoferului dela „Discom“, de către Bocan Ioan I. Avram, Popa Teodor zis Totu, Oprean Petru lui Ioan și Ștefan Avram I. Petru.

„Temniță grea pe viață“ este sentința dată, hotărâre așteptată și aprobată de toți locuitorii ținutului nostru, înspăimântat de îndrăzneala criminalilor, cari azi sunt scoși din rândul oamenilor.

Lanțuri grele vor îmbrățișa de-acum încolo picioarele netrebnicilor criminali, îngreunându-le mersul tot restul vieții lor.

Păgânii — criminali — nu se vor mai putea învrednici, decât poate rareori, să privească razele strălucitoare ale soarelui. Umezeala temniței le va pătrunde mădularele, până vor putrezi cu totul, sfârșindu-se în cel mai rușinos loc: Pușcăria.

Atunci, păcătoasele lor suflete vor lua calea iadului, unde vor continua ispășirea vecinică a faptelor grele, săvârșite pe acest pământ iertător.

Pedeapsa lor este în aparență mare, dar totuși, în proporție cu fapta lor groaznică, este încă mică.

Ei au răpit viața uului om, care-și câștiga în mod cinstit pâinea de toată zilele, pe care ei, criminalii o aveau dibelșug, fiind oameni cu stare în Orminda, — au răpit pe tatăl unui biet copil rămas azi orfan, și au mai răpit pe soțul unei soții nemângăiate.

Iată deci fapta lor mârșavă în toată goliciunea ei.

Și toate acestea pentru ce și din ce cauză? Numai și numai din lăcomie și poftă de câștig, mobilul tuturor faptelor rele din zilele noastre. Urite sentimente și mai ales atât de necreștinești, ceea ce în regiunea noastră, de oameni pacinici, cu un fond moral destul de pronunțat, ni se pare foarte curios.

Tot Tribunalul Hunedoara, Secțiunea II-a în completul d-lor judecători Corneliu și Olariu Enea, a judecat procesul de asasinat al locuitorului Radu Dan din Bărbăteni, dictând aceeași pedeapsă meritată: Temniță grea pe viață.

Tot pofta de câștig și de avere l-a îndemnat și pe acest nemernic să-și ucidă fratele, care dormia somnul recreator, alături de soția și copilul său, pe prispa casei, în miez de noapte.

Deși frați buni, Radu Dan nu putea vedea cu ochi buni gospodăria în-

(Continuare în pagina 4-a).

ORTODOXI,

deschideți-vă ochii!

N'aș vrea ca de pe urma alegerii titlului acestui articol, să fiu acuzat de cineva, că fac caz de confesionalism, sau vre'o deosebire dintre cele două feluri de creștini. Ceeace mă face să aleg acest titlu și să scriem așa cum va urma, sunt multe constatări, în ceace privește apropierea de cele sfinte la ortodoksi.

Este adevărat că modernismul prost înțeles, modernismul așa cum a prins rădăcini aci, la noi, nu poate fi decât unul dintre cei mai hidoși dușmani ai bisericii. Cu totul altcumva înțelege elita dela orașe, eșită cu drept cuvânt din starea de semidoctism, influența secolului al XX-lea, cu totul altcumva privește biserica, nu ca aci, la noi, unde procentul celor cari o frecventează este îngrozitor de mic. Pentru a arăta cititorului oglinda clară a acestor afirmații, voiu da procentul celor cari o frecventează, la cele 2 biserici (ortodoksi și greco-catolici).

Astăzi biserica ortodoxă numără frumosul număr 412 suflete, dintre cari se găsesc în biserică în fiecare zi de sărbătoare cca 18 credincioși. Făcând procentul constatăm 4.3%.

Biserica greco-catolică are cca 120 suflete, dintre cari frecventează regulat cca 40, deci 33.3%.

Este o absolută realitate, o realitate tristă, o realitate care ar trebui să pună pe gânduri pe toți acei în sufletul căror mai există măcar un deram de credință, și cari ar trebui să știe că omul fără credință și biserică, este mai pierdut ca marinarul fără busolă.

Motivele pentru cari nu se poate frecventa biserica sunt fără nici o însemnătate și adesea ridicole, așa de ex.: O damă din elita Băii de Criș, cu ocazia deniilor din postul mare a anului 1934, fiind întrebată de o alta de aceeași condiție, — dacă diseară merge la denii, răspunsul a fost:

Știri.

Zilele trecute s'a ținut un nou examen de notari la școala din Lugoj, unde din 40 candidați prezenți au reușit 31. Dăm numele celor ce au obținut medii mai mari: Ionășel I. Paulescu T., Oprea Traian, Vuiu Pavel, Gojan N., Aldea I., Müller Alex., Ilieșiu A., Tuca V., Simion I., Păian Petru, Gârbaclu Gede, Hăbeanu I., etc. etc. Credem că cel puțin acum acești tineri vor avea o diplomă validă, deoarece diplomele dela Arad le-au fost anulate. Dealtcum vom reveni asupra acestui fapt, care a determinat pe toată lumea să tacă.

Am relatat într'unul din numerele noastre trecute că păr. Vasile Berinde a demisionat din partidul național-țărănesc. Nu cunoaștem până în prezent situația dănsului cu atât mai mult că nu a dat nici o lămurire până în prezent. Partidul național-țărănesc afirmă că încă nu și-a dat demisia din acest partid. În orice caz situația este tulbură, deoarece aderenții și amicii personali ai Părintelui nu știu ce atitudine să ia.

Din „Valea Hațegului”

În frunțașă comună Peșteana s'a stins din viață Dionisie Ilieșiu în vârstă de 67 de ani. A fost un om de frunte și cunoscut în întreaga regiune a Hațegului. Moartea lui destul de timpurie a umplut de durere inimile tuturor locuitorilor din sat și jur.

A fost primar în această comună interval de aproape 30 de ani, deasemenea a fost prim curator al Sf. Biserici și prin munca și stăruința sa s'a ridicat lăcașul de astăzi, ce va sta veșnică mărturie pentru toți credincioșii. De aceea a ținut o mulțime de lume să dea ultimul salut aceluia ce a fost Dionisie Ilieșiu.

Cerc cultural. În comuna Bucova s'a ținut unul dintre cele mai reușite cercuri culturale. Lecțiile au fost ținute de către D-na Sferdeanu, care a tratat o lecție de gospodărie la fetele din cursul supraprimar și de către D-șoara Berinde care a ținut o lecție de compunere tot la cursul supra primar. Lecțiile au fost declarate reușite. Prima lecție a fost cât se poate de bine aleasă și în același timp amuzantă. A doua a fost bine, doar fantezia copiilor a fost ținută prea mult în frâu

Din Baia de Criș.

— N'am cu cine lăsa copiii. Dar ni-a fost dat ca la ora 1 (unu) din aceea noapte să găsim dama în chestiune la cafenea; ce-or fi făcând bietii copilași la acea oră, Dumnezeu știe?

La diferitele ocazii, masa lungă căreia ia fost dat să vadă cele mai manstruoase chefuri, are numărul proporțional de femei și bărbați. Înțelegem emanciparea, dar a bea și a trage din traduc nopți întregi la rând cu bărbatul (poate mai mult) însemnează abuz, însemnează ruinare. Cum ar mai putea cineva concepe ca o astfel de mamă să-și mai crească copiii bine, să-i alăpteze și să scoată din ei elemente viguroase, atât din punct de vedere fizic cât și intelectual?

Masa verde în fiecare seară este supra înconjurată. Dece nu s'ar putea jertfi oare și pentru biserică, măcar 1/4 de ceas pe săptămână?

Dece nu s'ar putea realiza și la noi solidaritatea, care este atât de evidentă la celelalte confesiuni?

Dece n'ar putea și ortodoxele să spele odăjdiile albe sau să curățească icoanele și cadrele ca unitele, spre exemplu?

Dece n'ar putea fi biserica noastră totdeauna plină, așa cum este la sărbătorile naționale, când autoritățile sunt constrânse a o cerceta?

Pentru că noi, ortodoksi, suntem lipsiți de cea mai elementară armonie, la noi biserica nu ocupă nici măcar ultimul loc din preocupările vieții.

Ar trebui să știm, că a frecventa biserica este o datorie primordială a fiecărui creștin, a face aceasta din spirit de convingere, ca astfel idealul să poată fi realizat măcar în parte.

Iperitos.

Au urmat o masă copioasă în casele D-lui Director școlar, unde au fost invitați și câțiva frunțași din comună.

După masă a urmat ședința publică unde a vorbit D-l Vasile Sferdeanu, dir. local despre „Unirea Principatelor”. Între altele a spus: Sâmburele acela mic-cele două Principate — a format România Mare de astăzi. Dacă ar fi lipsit aceasta zi însemnată, toate celelalte zile mari ale neamului nu ar mai fi. Dela moșneagul îngârbovit până la copilul din leagăn trebuie să știm să păstrăm România așa cum este ea actualmente și cu atât mai intens că ceeace făceam noi se răsfrânge peste generații, peste copiii noștri.”

Expunerea a fost clară și pe înțelesul tuturor. A vorbit și D-nul preș. Gheorghe Berzumțeanu, care în cuvinte alese a lăudat pe directorul din loc pentru munca prestată în interesul școlii.

Și de data aceasta comuna Bucova a dovedit că e una dintre cele mai bine înzestrate comune, având o serie de intelectuali care lucrează pe terenul cultural cu toată puterea de muncă și cu toată abnegația. Tineretul munceste desinteresat și cu suflet și dornic ca pe plaiurile străbune ale Hațegului să înflorească și să crească falanga tineretului în toate domeniile.

Gusti.

Monede noi

Proiectul pentru reglementarea emisiunilor de monede metalice s'a depus deja la Cameră. Proiectul prevede că se va înființa în țara noastră o Casă autonomă a monetăriei, care va putea executa și alte lucrări decât bătărea monedelor românești, și care-i autorizată, deocamdată, să pună în circulație monedele divizionare în valoare generală de 4 miliarde 820 milioane lei, și anume: 20 milioane a 25 bani, 30 milioane a 50 bani, 550 milioane l. 1 leu, 75 milioane a 2 lei, 40 milioane a 5 lei, 40 mil. a 10 lei, 30 mil. a 20 lei, 12 mil. a 50 lei, 18 mil. a 100 lei și 50 mil. a 200 l.

Când se vor pune pe piață aceste monede, celalalte monede vechi se vor retrage din circulație.

Știri din Zarand

— **Distincție.** Mitropolitul Nicolae al Sibiului, a distins cu brâu roșu pe părintele Nicolae Florea din Baia de Criș, pentru rodnicia sa activitate pastorală și națională în cei 49 ani de preoție.

În toamna anului acestuia S. S. împlinind 50 ani de muncă închinat altarului, parohienii și colegii îl vor sărbători printr'un banchet în casina Română.

Cu această ocazie vom reveni, căci avem multe de spus despre bătrânul păstor din Baia de Criș.

— **Balul cercului Civilo-Militar.** Sâmbătă seara s'a dat în sala festivă a liceului Avram Iancu — o serată dansantă, — organizată de Cercul Civilo-Militar din Brad.

Datorită comitetului, balul a reușit pe deplin.

Sala a fost frumos ornată cu covoare românești.

— **Logodnă.** D-ra Florica Oprean învățătoare, din Ormindea, cu dl Emanoil Diaconescu, inv. logodiți. Sincerile noastre felicitări!

Condamnarea criminalilor dela Vălișoara

Își mai aduc aminte cetitorii noștri de crima săvârșită la 14 August — anul trecut — de niște descerești la Vălișoara, unde a fost omorât Pădurean Romulus, șoferul societății „Discom”.

Procesul s'a judecat, zilele trecute, la tribunalul Deva. *Popa Iodor și Totu, Oprea Petru, Ștefan Avram și Boca Ion*, autorii principali ai crimei au fost condamnați la temniță grea pe viață (la ocnă); Valer Petru la un an închisoare, iar Avram Maria și Vara Ana au fost achitate.

Dela „Crucea Roșie”

Subfiliala „Crucea Roșie” din Brad, de curând înființată, este în plină activitate. Aranjează în 9 Febr. c., o petrecere în sala festivă a liceului, cu scopul de a strânge ceva fonduri pentru a începe chiar de acum ajutoarea celor săraci, din oraș.

Străduința doamnelor din comitet, pentru a asigura petrecerii o reușită materială și morală frumoasă e vrednică de a fi evidențiată.

Serbarea Unirii Princip. la Baia de Criș

Ziua Unirii Principatelor în localitate au fost sărbătorite cu un deosebit fast, luând proporția unei adevărate manifestări de solidaritate națională. La aceasta a contribuit mult inițiativa școlii de arte și meserii care în spre seara zilei de 24 Ian. a aranjat o frumoasă producție teatrală în localul „Casinei Române”. S'a jucat piesa de teatru „Striana” de A Moșiu interpretată cât se poate de bine de elevii școlii, și dna Dobrogeanu care și de astă dată a fost la înălțimea oricărei așteptări. Dra Kiraly Nusi și Tanti Dobrogeanu au executat câteva bucăți frumoase la pian. Dl căp. Mușatescu a executat o romanță la firez, iar fiul dsale a cântat câteva doine românești în aplauzele tutregei asistențe. Fanfara soc. „Mica” și corul șc. de arte și meserii au executat mai multe bucăți muzicale sub conducerea dlui Stancu.

După program a urmat dans, iar publicul a fost distrat de fanfara soc. „Mica” și muzica Văuătorilor de Munte din Brad. Reușita acestei serbări se datorește în special profesorilor dela șc. de meserii, care merită toată lauda pentru munca depusă.

În dimineața zilei de 24 l. c. s'a oficiat un serviciu divin la toate bisericile, iar oficialitățile civile și militare au luat parte la serviciul divin dela biserica ortodoxă de unde au plecat la școala prim., aci a avut loc o serbare aranjată de elevii școlii executându-se mai multe cântece și poezii cu caracter patriotic. iar dl Petru Incicău a ținut o conferință despre însemnătatea zilei. La urmă dra Navradi și-a luat adio dela copiii claselor sale întrucât a ieșit la pensie, fapt ce a impresionat întreg publicul prezent. S.

— **Din cauza gripei școala primară din Deva a fost închisă pe opt zile.**

— **Primarul și casierul din Subcetate-Hațeg: Dan Dănuț și Danciu Solomon au fost condamnați pentru delapidare de bani publici, primul la 2 luni închisoare, iar al doilea la 15 zile închisoare.**

Sfințirea Troiței din Vălișoara

În continuare, Duminică în 27 Ianuarie 1935 a avut loc în comuna Vălișoara, sfințirea Troiței, ridicată cu ocazia împlinirii a 150 de ani dela revoluțiunea lui Horia, Cloșca, și Crișan, pentru pomenirea unor fapte și evenimente ce s'au petrecut la „Dealul Mare“ în anii 1848—49.

Intocmai că și la Buceș, Comitetul de organizare a crezut că este cel mai potrivit moment ca în cadrul comemorării revoluțiunii lui Horia, Cloșca și Crișan să se eternizeze în piatră, prin ridicarea Troiței din Vălișoara și evenimentele dela 1848. Prin aceasta să se facă legătura dintre revoluțiile dela 1784 și 1848 revoluții cari au fost cauzate de aceiași suferință și nedreptate Ungurească și au fost îndreptate împotriva aceluiași dușman de moarte al neamului românesc: Ungurul.

Ca la toate serbările comemorative ce s'au desfășurat în ținutul Zarandului de câteva luni, serbări cari ne fac să trăim cu gândul la acei buni Români cari n'au precupețit nimic în viața lor, ci au urmat calea cea dreaptă de a aduce prin lupta lor servicii spre binele întregului neam și comuna Vălișoara a trăit o zi de mare sărbătoare prin faptul că s'a sfințit o cruce ce va rămâne pentru veșnicie în mijlocul credincioșilor ei, Crucea ce va arăta prin inscripția ce o poartă tuturor trecătorilor faptele mărețe ce s'au desfășurat pe teritoriul comunei și va fi privită totdeauna cu cea mai mare cinste. Locul Troiței va fi un loc sfânt, locul spre care se vor îndrepta deacum înainte credincioșii din Vălișoara în procesiunile religioase.

După terminarea serviciului divin credincioșii în frunte cu preoții și ceilalți oaspeți

ce au luat parte la serbare se îndreaptă spre locul Troiței așezat în centrul comunei lângă primărie și în apropiere de școala primară.

Se sfințește apa și se ridică parastas de către preotul local Alexe Popa, care a depus multă stăruință pentru reușita serbării și de dl. Candin Ciocan, directorul liceului ortodox din Brad.

În localul școlii s'a desfășurat restul programului, unde elevii școlii primare de sub conducerea dlui învă. Mihail Ghibea a executat mai multe cântece patriotice și-au declamat într'un mod atrăgător poezii în legătură cu evenimentele serbate, scrise de învățătorul din Dealul Mare: S. Valea.

Din partea Comitetului din Brad iau parte dnii Candin Ciocan directorul liceului, ing. Gh. Minovici și prof. C. D. Russu. Faptul că era vorba de o serbare unde se comemorau fapte de vitejie ostășească, Batalionul Vânătorilor de Munte din Brad, care are același rol ca și lăncerii lui Buteanu de a apăra tresătorile Munților Apuseni a ținut să ia parte la sfințirea Troiței trimitând pe dl. sublocotenent Draghici.

Vorbește dl prof. Rusu despre evenimentele dela 1848—49 petrecute în comuna Vălișoara. Mai vorbesc învățătorii M. Ghibea, N. Tudor și preot Alexe Popa. Dl. Candin Ciocan predă Troița în grija autorităților comunale pentru grija și buna păstrare și face o dare de seamă despre suma de bani ce s'a cheltuit cu ridicarea ei. Dl primar al comunei mulțumește comitetului pentru inițiativa luată de a se ridica Troița în com. Vălișoara.

C. M.

Darea de seamă

a Comitetului bibliotecii ing. Ion Giurgutu

În conformitate cu statutele bibliotecii se publică, până la aprobarea adunării generale, darea de seamă despre activitatea bibliotecii muncitorilor Ing. Ion Giurgutu, desfășurată de la 25 Nov. 1933 până în prezent. În acest trimestru ca și în precedentul, Acțiunea Românească pentru culturalizarea maselor din București, a trimis conferențieri, cari au ținut interesante și instructive vorbiri muncitorilor. S'a vorbit, de exemplu, despre: igienă și cultură mijloacele de întreținere pentru a-și îmbunătăți starea gospodărească, etc. Cercetând registrele și fișele (cartotecile) reese că în acest interval de timp s'a realizat următorul succes moral și material. La data de 25 XI. 1933 când s'a făcut darea de seamă precedentă, efectivul cărților aflate în posesia bibliotecii a fost de 1115 exemplare, fără de cele donate bibliotecii „Octavian Goga“ și bibliotecii Muncitorilor din Ormindea, în decursul timpului, de atunci și până în prezent, am mai cumpărat 107 bucăți cărți în total 1222 exemplare. Din aceste s'au legat 45 volume. S'au cedit 919. de către 168 cetitori. Se observă o mai mare conștiințiozitate la cetitori ca să aducă cărțile la timpul stabilit, cel mult 14 zile dela predare. În acest interval de timp nici un fel de cotizații nu s'au încasat și nici donații bănești nu au fost. Neavând local propriu bibliotecă nu a pufut aranja nici o serbare. La 22 XI. 1934 Comitetul, fiind în conformitate cu statutul, considerat demisionat, expirându-i mandatul s'a format comisie interimară, compusă din 3 persoane.

Direcțiunea va forma listele de alegători pentru alegerea unui Comitet și va fixa termenul alegerii în timpul legal. Ședințele Comitetului s'au ținut regulat, pe cât au fost posibil.

Cu ocazia dării de seamă a comitetului bibliotecii făcută la 25-XI-933 d. învă. Ion Fodor a ținut o frumoasă vorbire despre „Democratul și autoritatea Statului“.

La 17 XII. 934 a vorbit d-na Isabela Sadoveanu, profesoară și inspectoară a Educației Poporului. Subiectul a fost „Cum să ne cunoaștem Neamul și Țara“. Cu această oca-

zie Corul Soc. „Mica“ a executat cântece populare. — În 6 Ianuarie 1934 am comemorat ziua onomastica a patronului bibliotecii Dl. Ion Giurgutu, Director General a Soc. „Mica“, cu următorul program.

1. Cuvânt introductiv 2. S'a jucat piesa teatrală „Lipitorile satelor“. 3. „Despre credință“, vorbire ținută de D-șoara E. Suciuc. 4. Concert executat de fanfara Soc. „Mica“. În 24 Ianuarie a vorbit D-I Ion dinte de tribunal, D-sa a vorbit despre „însemnătatea zilei Unirei“.

Tot în 1934 au conferențiat Dl. general Const. Dragu, membru fruntaș al Culturii Patriei.

În 18 Martie 1934 a fost o frumoasă sezătoare muncitorească, unde a vorbit Dl. Dr. Emil Caba, medic de spital. D-sa a vorbit despre tuberculoză și apărarea în contra ei. Toate acestea s'au efectuat cu concursul Acțiunii Românești și în colaborare cu Comitetul bibliotecii muncitorilor „Ing. Ion Giurgutu“.

Comitetul bibliotecii

CINEMA „ORIENT“ BRAD

Duminică 10 Februarie 1935.

Melodia interzisă

(Die Verbotene Melodie)

O operetă de mare fast, interpretată de tenorul favorit al femeilor

Don José Mojica
Conchita Montenegro și
Mona Maris

Plebiscitul din Sarre

Porțiunea de pământ de pe Valea râului Rin' în urma victoriei reputată de Franța în războiul mondial, a rămas în stăpânirea Franței și a aliaților ei, drept garanție din partea Germaniei că va achita despăgubirile de războiu. Astăzi, aceste despăgubiri în parte au fost achitate, parte sunt reglementate de o bancă internațională dirijată de toate statele interesate. Astfel că Franța n'a avut nici un motiv de a se opune la executarea unei stipulații prevăzută în tratatele de pace, care prevedeau că după un anumit timp populația acestui ținut se va putea pronunța printr'un plebiscit, de partea cui vrea să se alăture. Acest plebiscit a avut loc Duminică, în care populația în proporție de 90% s'a pronunțat pentru Germania. Dar întrucât alipirea acestui ținut depinde și de hotărârea forului de la Geneva, rezultatul votului a fost înaintat acolo unde Franța în conștelegere cu aliații ei, au votat în ananimitate alipirea acestui ținut pe data de 1 Martie a. c. La cunoașterea rezultatului, dl. Hitler a ținut un discurs în care a arătat că prin retrocedarea Sarre-lui Germaniei, pacea lumii va fi și mai mult asigurată, întrucât Germania nu mai are de pretins nimic din partea Franței. Se vede că Franța în ultimul timp, prin sacrificii materiale, încearcă să asigure pacea lumii.

REGATUL ROMÂNIEI

Nr. G. 829 | 1934 Judecătoria Rurală Brad :

Publicație de Licitație

Subsemnatul esmis judecătoresc prin aceasta public în baza deciziei Nr. 1786/1933 a judecătoriei Rurale Brad în favorul reclamantului Faur Teofil din Abrud pentru încasarea creanței de 4000 Lei capital și acc. fixează termen pentru licitație pe ziua de 16 Feb. 1935 oarele 1 p. m. la fața locului în comuna Buceș unde se vor vinde prin licitație judiciară mobilele următoare: 1. materialul dintr'un grajd cu șură acoperite cu pae cu prețul de strigare 2000 lei. 2. una vacă neagră și vițea roșie cu alb cu prețul de strigare 3000 lei 3. materialul dintr'un grajd acoperit cu pae cu prețul de strigare 200 lei 4. materialul dintr'o cone acoperită cu țigla cu prețul de strigare 2000 lei. 5. una clăie de fân cu prețul de strigare 500 lei 6. una clăie de pae cu prețul de strigare 200 lei. 7. un car cu prețul de strigare 2000 lei. 8. una cocină acoperit cu scândură cu prețul de strigare 200 lei. 9. un voj de prune cu prețul de strigare 100 lei.

În caz de lipsă și sub prețul de estimare.

Brad la 30 Ian. 1935

Traian Ivan
advocat Brad

Esmis judecătoresc,
Teofil Petruț

REGATUL ROMÂNIEI

Nr. G. 823 | 1934 Judecătoria Rurală Brad :

Publicație de Licitație

Subsemnatul esmis judecătoresc prin aceasta public în baza deciziei Nr. G. 1702/933 judecătoriei Rurale Brad în favorul reclamantului Faur Teofil din Abrud pentru încasarea creanței de lei 2200 cap și acc. fixează termen pentru licitație pe ziua de 16 Feb. 1935 oarele 2 p. m. la fața locului în comuna Buceș unde se vinde prin licitație judiciară mobilele următoare: 1) una căruță cu osie de fier pețul de strigare de 2000 lei.

În caz de lipsă și sub prețul de estimare.

Brad la 30 Ian. 1935

Traian Ivan
advocat Brad

Esmis Judecătoresc
Teofil Petruț

A v i z

Vândocasă

compusă din 5 camere, magazie cu pivniță, și curte în extindere de 287 m. pt. în com. ORMINDEA, fost proprietatea decedatului preot. Nic. Pop. Informații se primesc la Teodor C. Pop, profesor la Liceul „Aurel Vlaicu“ Orăștie

Folklor.

Obiceiuri la ospete din Crișciur

[Continuare]

Să fie de voe bună,
Dar pline de vin
Să ne fie voia deplin,
Legate cu douespneze cercuri
Să tot bem de azi până Miercuri,
Da de va fi dulce
Eu voi mai aduce,
Da de va fi amară
Voi pune-o în cămară
Și vom bea-o mâne seară.
Da încă pe lângă aceste pe lângă toate
Și cu de cele mărunțele
Ca să-și rupă toți măsenii dinții în ele,
Dar zice că-s nește plăcinte
De grâu frumos
Trupu Domnului Crhistos
Să ne fie de folos.
Da încă și nește friptură
Să luăm tot insul din gură 'n gură
Să ne fie de voe bună.

După ce vornicul a terminat cu strigara cinstei nașilor zice cătră lăutari:

„Ziceți țigan buni
Festuiți* cu cărbuni,
Că de când eu v'am oprit
Arcu 'n mâni v-am înfepenit
Și ochii v'au adormit!“

Urmează apoi cinstea celorlalte măseni, rudenile mirilor etc, când iară începe vornicul să zică:

„O ho! ceterași vestiți
Și de Dumnezeu cerniți
Dar stați și nu mai ziceți!
Să fie vesel mirele mare!
Că tot vine binele ca albinele,
Că din loză bună,
Mult se adună.
Că nici din munte
Nici din punte,
Ci dela nește oameni de frunte.
Și dela nește oameni de cinste
Și de omenie
Cari Dumnezeu să-i trăiască
Și să-i fie, la mulți ani
Cu bucurie!“

La acestea măsenii zic: „să trăiască!“ „și tot mulțumim, tot mulțumim!“

Apoi continuă vornicul:

Și anume: cu numele voi spune,
Un unchiu a mirelui mare
Și cu soția ce i-a dat-o Dumnezeu
Cinstesc bani bătuți în penzăria împăratului
Și apoi dați în mâna bogatului,
Și dintr'abogatului într'a săracului.
Și încă și un colac de grâu frumos
Chipul lui Christos.
Măcinat în moara Jidanului din sat.
Că moara umbla ca vântul,
Pe Jidan să-l bată sfântul.

* vâpsiti

Da încă și cu un sold de porc mort
Crescut cu cucuruz din pod,
Care cu piciazele zvârlea
Și cu plitul râmuia,
Și în tină se scâldea.

Da încă pe lângă aceste, pe lângă toate
Și cu o năframă frumoasă
Să o poarte mireasa sănătoasă
Și cu o găină friptă
Numai e cam necinșelită.
Săracă găină slută
Că toți la tine se uită
Cum ești de friptă
Și de ciupelită!

Da încă și cu nește plăcinte
Cu brânză de oi
Mulse pe din'apoi.
Ea ar fi cu brânză de vaci
Dar vacile la muls nu stau
Căci cu picioarele cam dau
Și cu coada peste ochi lovean
Și apoi lelea Ana
De muls nu s'a apucat
Căci vacile o puteau lovi
Și la ospăt n'ar fi putut veni.“

La acestea ospetei răspund: toți mulțumim, tot mulțumim! și: „Rupe-ți-ai mânele tot așa,
Să trăiască melița,
Melița de plăcinte.“

Urmează apoi celelalte cinste, când iară zice vornicul cătră ospetei:

„Să tacă rōul ca pământul
Și să-mi asculte cuvântul!“

Iar dacă măsenii nu bagă de seamă la vornic el le zice:

„Să ascultați cu gura
Și să mâncați cu urechile!“

Astfel continuă cu vornicul celorlalte cinste aduse după care urmează jocul, mai la urmă jocul miresei și astfel își petrec până dimineață.

Aceste le-am auzit dela vornicul din Crișciur, Ioan Cristea, cantor la biserica noastră și le-am dat publicității ca să se știe ce obiceiuri frumoase sunt în satul nostru la nunți, când nu se folosesc la vornicit cuvinte de rușine, ci glume nevinovate cari le poate asculta ori ce măsean fără să fie jicnit în simțământul său. Peste tot chiuiturile și vorbele de rușine ar trebui evitate cu totul la astfel de ocazii și să se folosească la ospete glume și chiuituri potrivite, cari nu produc resens între ascultători și acestea ar fi ascultate mai cu drag, producând numai veselie și haz și ar fi după se spune într'un proverb românesc:

Glumele nevinovate
Sunt ca sare în bucate.“

și nimeni nu s'ar scandaliza de cele auzite la astfel de ocazii, unde adeseor e chemat și preotul ca să participe la ospăt.

Crișciur, culegere de:

Pr. Șefan Perian
paroh

Religiunea este dascălul care învață pe om să umble pe calea cea adevărată, fiind controlat totdeauna de un judecător imparțial, adecă de Dzeu.

Cu durere însă trebuie să afirm că de un timp incoace dăinuște o mare indiferență religioasă.

Ce se petrece astăzi între oameni nu se potrivește de loc cu cuvintele Sf. Evangheli care zice: Pe pământ pace între oameni bună voie.

Vrajba, neînțelegerea, ura, pizma stăpănesc state și popoare.

Toate aceste se întâmplă din cauză că oameni au dat uitării poruncile legii creștinești.

Temelia învățăturilor lui Isus Christos este dragostea față de aproapele și cinștirea drepturilor altuia; căci numai așa vom putea să ne apărăm și noi drepturile noastre.

Să ținem cu tărie la religia noastră.

Să ținem cu sfințenie la obiceiurile religiei creștinești căreia îi aparținem

Să indemnăm pe cei răătăciți din calea adevărului cât nu-i prea târziu.

Făcând așa vom întări statul și viitorul nostru.

Suciu Lazar
dir.

Justiția condamnă exemplar

(Continuare din pagina 1-a)

floritoare a fratelui său, și împins mai ales de ura iscată în urma neînțelegerii asupra folosinței averii părintești, pe care o lucrau și recoltau în codevăl-mășie, l-a ucis, ingreunându-și membrele cu lanțuri grele, iar sufletul cu negrul păcat al omorului.

Am crezut de bine să relatez cititorilor aceste fapte, constatate în fața Onor. Tribunal, cari m'au impresionat și m'au înfiorat prin gravitatea și cruzimea lor.

Le relatez — deși nu sunt definitive, Sentințele fiind apelate — și pentru a servi ca exemplu tuturor celor a căror suflet este negru și cuprins de patima lăcomiei și poftei de câștig. Știu, sunt mulți săraci, muritori de foame; dar e preferabil să mori de frig și foame în casa ta, decât bogat în fundul pușcăriei!

R. G.

încercări

„Răbdarea Ta Christoase a mântuit o lume“

I.

In seara minții mele un chip dulos apare,
Cu fața sângerată, umbră de 'ntristare,
Și'n taină mi s'arată ca o furtună vie,
Ce varsă'n jur blândețe și nevinovăție.

II.

Tu Isuse ești chipul ce'n taină mi s'arată,
Pariând pe fruntea — Ți tristă canună'n sângerată!
Tu ești fantoma vie ce'n mintea mea apare,
Răbdâna sub cer pe cruce, privind adânc în zare!

III.

Cu mânele întinse pe cruce de durere,
Și cu privirea-ți blândă ce'n umbra nopții piere,
Tu rabși în chinuri grele păcatul omenirii,
Ș'astepti uitat pe cruce momentul ispășirii.

IV.

Răbdarea Ta Christoase a mântuit o lume,
Ce ros pe marea vieții, în valuri mari de spume,
Plutea amenințată în adâncimi s'meargă,
Și'n ea să stea uitată, o veșnicie 'ntreagă.

V.

Dar asta nu se poate! Tu n'ai lăsat să piară,
Gi prin a Ta răbdare zdrobiș a morții ghitară,
Și din abisul morții, ai ridicat-o Isus
La mântuirea Sfântă, spre ceruri, tot mai sus.

VI.

Decât să piară lumea ai vrut mai bine moarte,
Ca prin a Ta răbdare să schimbi a lumii soarte,
Decât s'o vezi sbătută în amăgiri deșarte,
Și mai bine-ai vrut s'o mântui, murind pentru păcate.

VII.

Ai vrut să mori Isuse răbdând dureri cumplite,
Ca prin a Ta răbdare și chinuri nesfârșite,
Să mântui omenirea pierdută'n amăgire,
Și s'o ridici din moarte, în slăvi, spre nemurire.

Micoloi Petru Șiria.
elev cl. V.

RELIGIA

ca factor constitutiv al unui stat.

Dacă controlăm istoria diferitelor popoare din trecut, ne putem convinge că în tot timpul au avut și au o credință, o religie, cu temple, altare, sărbători ș. a.

Deci atât popoarele cele vechi cât și cele moderne, cele civilizate, au probat și probează acest adevăr.

Religia este „un tot de relații libere între om și D-zeu. Toate spiritele cele mar au constatat că religiunea este forța conducătoare a omenirii și o manifestare a lui Dzeu cătră gândirea noastră.

Ne vom întreba deci; care este scopul religiunii la popoare? Este a cunoaște forța supremă, adecă pe Dzeu, și a-l iubi tot odată.

Amar ar fi de omenire, dacă la un moment dat s'ar distruge credința. Distrugerea religiei aduce păcate mari și grele cum e

crima, tuturor desnădejde de viață. Crimele multe săvârșite în ultimul timp verifică cele afirmate de noi.

Omul desnădăduit e cel fără religie. Pe un astfel de om nimic nu-l bucură; traiul lui se scurge într'o continuă revoltă și e contrar a tot ce se învârte în jurul său. Sufletul lui se umple de veninul pe care el însăși îl toarnă. Își pierde ori ce nădejde și îndreptare a sorții sale, devenind sinucigaș, sau criminal.

Și păgânii au priceput taina Dumnezeirii. Ea i-a făcut virtuși.

Atunci noi carl am primit mântuirea să nu o pricepem?

Să facem ca nici odată să nu dispară iubirea de Dzeu în sufletele noastre. Dar iubirea de D-zeu nu poate să fie fără iubirea de oameni. Dacă iubești pe ziditor e lucru firesc să iubești și făptura lui. Dacă nu iubești făptura lui Dzeu pe care o vezi și cu care te poți înțelege, atunci cum o să te ridici cu sufletul la iubirea celui nevăzut?

Un monument al eroilor în com. Ghelmar (jud. Huedoara)

— Pentru desăvârșirea unei fapte se cer jertfe —

Continuăm și de data aceasta a ne îndeplini promisiunea, publicând prin diferite ziare sumele colectate pentru monumentul eroilor din această comună, precum și numele tuturor acelor care au dovedit că li sunt dragi eroii, ale căror oseminte s'au cimentat la temelile scumpei noastre țări, și în cinstea cărora noi, în semn de pioasă și veșnică amintire vom ridica în vara acestui an un monument. Suma subscrisă și publicată — — Lei 4241

Au mai subscris Leg. de jandarmi Deva „	365
Societatea „Mica“ Brad — — — „	500
Sanatorul Geoagiu — — — — „	170
Școala prim. pe stat Hunedoara — „	200
Gimnaziul de fete Orăștie — — — „	110
Iar dl înv. Marin Ionescu Gelmar a donat „	1000

Total Lei 6586

Odată cu aceasta publicăm concurs pentru monumentul eroilor publicat în albumul societății „Cultul Eroilor“ pag. 109, menționând că dimensiunile de înălțime vor rămâne cele prevăzute în album; iar dimensiunile de lățime se vor reduce cu 10% față de cele din album.

Primim și alte inovațiuni din partea dlor sculptori și arhitecți. În acest scop rugăm pe toți doritorii de a concura la acest monument, ca până la 1 Martie a. c. să ne înainteze oferte, însoțite de un plan sau schiță, precum și un preliminar de spese care în tot cazul să nu depășească suma de 10.000 lei.

Ar fi cu mult mai bine dacă pe lângă ofertă și plan ni se va trimite și o machetă în miniatură lucrată la scară.

Pe lângă cele de mai sus monumentul trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni:

1. Monumentul va fi executat din blocuri de piatră naturală și dacă este posibil din piatră de trahit sau piatră de Cluj.
2. Va reprezenta figura din albumul Societății „Cultul Eroilor“ pag. 109 sau orice inovație a maestrului — bineînțeles dacă aceasta este plăcută.
3. Pe prima față va avea diferite obiecte simbolice.
4. Blocurile de piatră să fie masive și cât mai puține posibil.

5. Înălțimea monumentului să aibă 3—4 m. afară de fundație.

6. Monumentul astfel executat va fi așezat pe o fundație de beton în pământ de 50 cm. plus o treaptă la suprafață iarăși de 59 cm. care să o dea o înfățișare mai grandioasă și reprezentativă monumentului.

7. Inscricțiunile se vor face după indicațiunile date de noi.

8. Din jur împrejur se va face un grilaj de beton înalt de 40 cm. cu 8 stâlpi de piatră de 35×25×25 cm. prin care se va trage lanțuri sau bare de fier.

9. Transportul monumentului cu întreg materialul de fondare și montare privesc pe maestru.

10. Plata: 10% la încheierea contractului, 30% la depunerea monumentului la fața locului și restul de 60% când monumentul va fi complet montat.

Acestea sunt pe scurt condițiunile ce trebuie să îndeplinească ofertele și planurile ce ni se vor trimite.

Odată cu aceasta aducem la cunoștința tuturor acelor cărora li sunt dragi eroii, că am hotărât să imprimăm pe monument numele tuturor acelor care vor contribui cu sume mai mari ca 1000 lei pentru întregirea fondului și pentru desăvârșirea acestei fapte.

Orice donațiuni făcute în acest scop se vor trimite pe adresa șc. prim. de stat com. Ghelmar (Jud. Hunedoara). Of. p. Geoagiu.

Sperăm că se vor mai găsi încă destui Români care să facă dovada că în adevăr simt românește și că atunci când este vorba ca să cinstim eroii neamului vor trece fără de nici o șovoiere dela vorbe la fapte, fiindcă mai presus de mica noastră jertfă materială să ne steie înainte jertfa supremă a acelor care s'au zidit la temelile României Mari, și în fața semnelor care se ridică spre pioasă și veșnică amintire a lor, trebuie să ne plecăm și să cinstim pe acești martiri până la abnegațiune. Iată deci renoim apelul către publicul înțelegător, rugându-l să binevoiască a ne sprijini, căci nu mai avem decât un pas pentru desăvârșirea faptei a cărei inițiativă am luat-o.

Marin Ionescu
Ghelmar-Hunedoara

Sarmiseghetuza

Situația în care se afla până mai ieri Sarmiseghetuza era deplorabilă deadreptul. Localitatea, care ne determină nu a rareori să ne batem piepturile cu mândrie în fața tuturor, convingându-i de originea noastră strălucită și de caracterele înalte ale strămoșilor, și constituie o reală și plăcută moștenire, ne sfidează. O adevărată pagină acoperă totul, și când cu pietate îți aruncai privirile asupra monumentelor istorice erai cuprins de milă.

Ne lipsește inițiativa și mai multă jertfă pentru a ridica această localitate în toate privințele. Dar poate pe mulți nu-i mai interesează câteva pietre sau dărâmături cu diferite sgărieturi pe ele. Și ce însemnătate prezintă câteva șanțuri surpate, pentru un om modern? Și câte se pot revela în această tribună a românismului!

Locuitorii își macină intelectul în forme cât se poate de nepotrivate, fiind de o constituție fizică foarte debilă.

Astăzi pare că soții unor vremuri mai bune au răsărit și o pleiadă de oameni întregi și înțelegători ai rosturilor și importanței celor de mai sus s'au unit pentru a ridica localitatea la adevărata ei însemnătate. Credem că cei mari vor susține și ajuta acțiunea românească începută pentru cinstirea celor ce ne-u zămisliț, precum și pentru ridicarea nivelului cultural și social a celor ce brăsează de atâtea mii de ani moștenirea veche.

Noi nu putem decât să felicităm acțiunea începută și să-i urăm cea mai deplină reușită pentru a putea afirma cu toate ardoarea ființei noastre, că „Sarmiseghetuza este leagănul sfânt al neamului, iar noi suntem armașii demni ce știu păstra și glorifica comorile lăsate nouă moștenire.

G. Ilieșiu
student.

Aninoasa Hunedoara

Cercul cultural „Aninoasa“ și-a ținut ședința lunară la 27. I. 1835, la șc. prim. din căt. Coroesti, jud. Hunedoara. În ședința intimă s'a ținut o lecție practică cu cl. III-a „Cum a petrecut vacanța“.

A doua lecțiune a fost de gospodărie. S'a luerat cu elevele cl. VI și VII-a sub conducerea D-nei Pătrășcoiu. Elev. le au pregătit masa de amiază pt. toți membrii cercului, căutând a li se arăta practic, cum se aranjează și cum se servește o masă. A urmat apoi o mică, dar frum. produc. școlară. Sătenilor le-a vorcît D-l inv. Iosif, despre „Ingrășarea pământului“. Tot cu ocaziunea acestui cerc. D-l I. Munteanu, sub. revizor șc. a lansat ideea de a se înființa un cor al cercului, din învățători.

Păreră a fost apreciată de toți membrii cercului și sperăm că până la traducerea ei în faptă, nu se va întârzia prea mult.

Diverse. Zina de 24 Ianuarie a fost sărbătorită prin slujbe religioase, oficiate la bisericile din localitate, în prezența autorităților civile și militare. Au lipsit: D-na Loy, diriginta oficiului poștal și D-l ing. Iánosy Iozsef, director la minele de cărbuni ale S. A. R. „Petroșani“ din loc. După Te-Deum, a urmat apoi o serbare șc., cu care prilej s'a desfășurat un bogat program artistic pregătit cu concursul elevilor dela șc. prim.

Serbarea s'a încheiat cu cuvântarea d-lui inv. dir. M. Bogza, care a vorbit despre însemnătatea unirii.

I. T. coresp.

O fabrică de automobile în România

Guvernul a aprobat uzinelor FORD din Americă să facă o fabrică de automobile la București.

Conducătorii vor fi americani, iar lucrătorii vor fi toți recrutați din România.

REGATUL ROMÂNIEI: Judec. Rurală
No. G 827/1934. Brad.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul esmis judecătoresc prin aceasta public în baza decisului Nr. 1787/1933 a judecătoriei Rurale Brad în favorul reclamantului Faur Teofil din Abrud pentru incasarea creanței de 2200 Lei capital și acc. fixează termen pentru licitație pe ziua de 15 Febr. 1935, oarele 1 p. m. la fața locului în comuna Buceș unde se vor vinde prin licitație judiciară următoarele mobile: 1. 2 boi, roșu cu alb, cu prețul de strigare de 6000 Lei. 2. 3 oi albe și 3 mei cu prețul de strigare de 300 Lei. 3. Un cal alb cu prețul de strigare de 2000 Lei. 4. materialul dintr-o șură de lemn cu grajd acoperită cu pae cu prețul de strigare pe 2500 Lei. 5. Una căruță cu osie de fier cu prețul de strigare de 1200 Lei.

În caz de lipsă și sub prețul de timare.

Brad, la 30 Ian. 1935.

Esmis judecătoresc:
Teofil Petraș

REGATUL ROMÂNIEI: Judec. Rurală
No. G. 828/1934. Brad.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul esmis judecătoresc public în baza decisului Nr. 1783/933 a Judecătoriei Rurale Brad în favorul reclamantului Faur Teofil pentru incasarea creanței de 4000 Lei capital și acc. fixează licitație pe ziua de 15 Febr. 1935 orele 2 p. m. la fața locului în comuna Buceș unde se vor vinde prin licitație jădicară următoarele mobile: 1. 3 oi albe cu prețul de strigare 150 Lei. 2. două iepe, una roșie și una sură cu prețul de strigare 1500 Lei, 3. una căruță cu osie de fier cu prețul de strigare 500 Lei. 4. materialul dintr-un grajd acoperit cu pae cu prețul de strigare 1000 Lei. 5. 2 boi roși ceși cu prețul de strigare de 5000 Lei, 6. un car cu prețul de strigare de 2000 Lei, 7. Materialul dintr-un grajd și șură acoperită cu pae cu prețul de strigare de 300 Lei, 8. una clae de fân cu prețul de strigare de 300 Lei, 9. patru oi albe cu prețul de strigare de 200 Lei, 10. doi mei albi cu prețul de strigare de 100 Lei.

În caz de lipsă și sub prețul de estimare.

Brad, la 30 Ian. 1935.

Esmis judecătoresc:
Teofil Petraș

Știri sportive

— Sportive. Clubul sportiv „Juventus“ din Brad în ziua de 20 Ian. 1935 și-a ținut adunarea generală ordinară în sala restaurantului „Național“ din Brad, cu care ocazie și-a ales următorul comitet:

Președinte de onoare: Dr. Cornel Tîșu și Ioan Bocaiescu.

Președinte activ: Dr. Romulus P. Cioffica

Vicepreședinți: Zărna Ilie și David Ioan Cassar: Popa Florea.

Secretar: Carmazan Gheorghe.

Cenzori: Feier Romulus și Wales Friderich

Econom: Derzsi Iosif.

Antreneurul echipei: Titsch Iosif.

MEMBRI ÎN COMITET:

Seracu Gheorghe, Costina Alexandru, Dede Împărat, Cornea Remus, Nemes Sighismund, Derzsi Zoltan, Andrez Samuilă, Jula Chendi, Muntean Traian și Sărb Costin.

Noul comitet în dorința de a mări fondul numitului club, în seara zilei de 26 Ianuarie a. c. au aranjat în saloanele hotelului „Național“ din Brad, o serată dansantă realizând un frumos beneficiu material.

Un consiliu de miniștri sub președenția Suveranului, cu participarea foștilor miniștri de finanțe

Ca urmare a crizei economice și financiare în care se sbate statul, atât din cauza conjuncturii internaționale, cât și din cauza lipsei unei continuități în politica economică și financiară a țării, guvernul la dorința Majestății Sale a convocat vineri un consiliu de miniștri la palat, la care pe lângă membrii guvernului, vor participa toți foștii miniștri de finanțe. Astfel se va încerca a se stabili o politică de continuitate la ministerul de finanțe asemănătoare aceleia dela externe, pentru redresarea economică și financiară a țării.

Cerc cultural

Duminică a avut loc în com. Tebea cercul cultural al învățătorilor aparținători secției Baia de Criș, sub președ. dlui Petru Incicău și în prezența dlui sub revizor Ioan Micu. S'au ținut două lecții practice de către dl și dna Marinescu bine reușite, iar conferința intimă a fost ținută de dl Vlad care a tratat importanța ciclului al II al învățământului primar. A urmat o masă comună dată de dna și dl Marinescu la care s'au ținut mai multe toasturi de către dnii sub rev. Micu, Rusu și dnii Tisu, Incicău și Stamatoiu, cari au scos în relief importanța acestor cercuri pentru culturalizarea maselor țărănești. După masă a urmat ședința publică la care a vorbit dl Petru Incicău despre: „Vitejia soldatului român“, iar elevii școlii au executat mai multe cântece, poezii și dansuri naționale. Ca o completare a corespondenței noastre relativă la cercul cultural din ajunul sărbătorilor de crăciun menționăm aci că mai multe puncte din program au fost executate de elevii grădiniței de copii sub conducerea dnei Pop.

Știri de tot felul

— Ministrul finanțelor d. Slăvescu a demisionat. Succesorul d-sale este d. Victor Antonescu, ministrul justiției. Iar la justiție a trecut d. Valer Pop.

— Mitropolitul Suciul al Blajului a murit. La înmormântare au luat parte din partea M. S. Regele, Colonel Drossu, din partea guvernului dnii dr. Angheliescu, ministrul școlilor, Lapedatu, ministrul cultelor, Valer Roman, subsecretar de stat, Cipăianu, etc. iar din partea Sinodului a fost delegat Episcopul Visarion.

— În Germania s'a prăbușit un avion, unde și-au găsit moartea 11 persoane. Avionul era de pasageri și făcea serviciul Moscova-Berlin.

— Un elev din Ungaria și-a injunghiat profesorul, pentru că nu-i dăduse nota de trecere la un examen.

— În Texas din Statele Unite ale Americii s'a găsit cel mai vechiu ou cunoscut până acum. Are o vechime de 225 mil. ani.

— Comitetul central executiv al Partidului național țărănist a ținut mai multe ședințe. Au luat parte toți fruntașii partidului. Cu această ocaziune dl Vaida a propus introducerea, în programul partidului, și realizarea devizei „Numerus clausus“, adică limitarea locurilor, pe cari streinii le pot ocupa în școli și alte instituțiuni, în proporție cu numărul sufletelor lor în țară. Propunere românească, demnă și caragioasă. Aceștea i s'au alăturat dnii Aurel Vlad, Emil Hațieganu, D. Man ș. a.

D. Ion Mihalache, Iuliu Maniu ș. a. s'au opus acestei propuneri, susținând că dreptul de-a merge la școală este al tuturor, indiferent de naționalitate ar avea.

Astfel ideea frumoasă a dlui Vaida, a căzut.

— Dl. N. Titulescu, ministrul nostru de externe, s'a reintors în țară.

— Dl. Roger Auboin, consilierul tehnic al Băncii Naționale, și-a terminat raportul privitor la starea economică și financiară a României. Cu această ocaziune face aspre observațiuni privitoare la felul cum se administrează și cheltuește averea țării. Iată că și streinii ne fac observații pentru risipa și luxul nostru.

— Intreaga comisie interimară a municipiului Timișoara, din cauza unor neînțelegeri ivite în sânul ei, a demisionat, urmând să se înființeze o alta nouă, curat liberală.

— Se pregătește o nouă legea pensiilor militare: Răbdare deci, etc.

Revoluția lui Horia Cloșca și Crișan

— Români din Munții Abrudului —
Sentințele și executarea căpitanilor

(Continuare)

de: Const. Tisu

După ce fură gata listele cei condamnați primăria ordin ca să se prezinte pe ziua de 10 Februarie 1786 la locul destinat pentru adunare, care era pentru comitatul Albei, orașul Alba Iulia, pentru Zarand, orașul Brad, și pentru Hunedoara orașul Deva. Locul destinat pentru acești nefericiți era Bănatul.

Transportarea lor se făcu în ziua de 12 Februarie 1786 sub paza armatei și sub comanda unui ofițer.

Guvernul din Sibiu nu luă în considerare nici timpul greu de iarnă și nici etatea celor condamnați.

Mai mulți capi de familie, oameni bătrâni de câte 60—70 ani, cari abia scăpară din lanțurile închisorilor, bolnavi, fură porniți la drum în cap de iarnă. Nu fură cruțate nici femeile și, nici copiii. Avutul lor mult puțin cât era fu nimicit de către oamenii stăpânirii, în urma faptului, că timpul de pregătire fu scurt — 3 zile — în care interval de timp cei condamnați nu putură și nu avură posibilitatea să și-l prefacă în bani.

Mulți plecară — cum a fost Ioan Nicola fiul lui Horia — ducând cu danșii toată averea lor în două perechi de desagi.

Astfel fură expatriați în Bănat 346 de familii române.

În timpul acesta împăratul Iosif al II-lea se afla în Seghedin, unde fu informat de procedura neumană a guvernului din Sibiu, și fiind convins, că guvernul a făcut abuz de ordinul său, dădu prin cancelarul Palffy un nou ordin în care zicea, că sub cea mai grea răspundere să înceteze definitiv orice expatriere a țărănilor români, iar aceia cari se mai află prin închisori să fie imediat puși în libertate, și nimeni să nu mai fie tras la răspundere pentru greșeli din trecut.

Recompensarea trădătorilor

Știm din cele relatate mai înainte, că împăratul Iosif al II-lea a promis un premiu de 300 galbeni pentru prinderea fiecărui căp. Promisiunea făcută trebuia îndeplinită.

În scopul acesta împăratul Iosif scria la 14 Ianuarie 1785 contelui Palffy dela cancelaria aulică din Viena, că acordă celor 7 țărani cari au prins pe Horia și Cloșca pe lângă cei 600 galbeni încă o remunerație, care să se extindă și asupra urmașilor lor, adică; să fie declarați oameni liberi, fără a mai face servicii iobăgești sau a mai plăti ceva taxe.

Contele Palffy îndată ce primi acest ordin al împăratului îl comunica cu guvernul din Sibiu, care imediat fixă ziua de 5 Februarie — zi în care se face târg în orașelul Zlatna — ca zi de sărbătoare, hotărind ca premiile trădătorilor să se facă în aceia zi cu un fast mare, și în care scop convocă pe aceia zi, la Zlatna o mulțime mare de popor și preoți, ca să vadă fiecare cum se răsplătesc acei ce-și vând sângele.

Primul premiat fu protopopul Iosif Adamovici din Abrud, care primi pentru prinderea lui Ursu Uibaru, suma de 70 galbeni, iar pentru serviciile aduse în scopul potolirii revoluției pe lângă laudele rostite aci în fața mulțimei de către comisarul Mihail Brukental, mai primi încă o medalie de aur.

În al doilea rând fură premiați cei 7 năimți cari prinseră pe Horia și Cloșca. Aceștia primiră conform ordinului Tesauratului, din 29 Ianuarie 1785, pe lângă cei 600 galbeni, și diplomele de libertini, în care se zicea „că i-se dă această diplomă atât pentru siguranța lui, cât și a urmașilor săi“.

Acest favor al lor însă nu fu de lungă durată deoarece după 31 ani adică prin anul 1816, Forul producțional din Cluj, chemă în judecată pe cei 7 țărani, și decise, că danșii pentru moșiile ce le au în posesiune sunt dator să facă fiscului toate serviciile iobăgești, plătind totodată și toate taxele, în urma faptului, că domeniile fiscale — conform legii — nu se pot instrăina, și în consecință Iosif al II-lea nu a putut să le dăruiască și moșiile.

Abia acum văzură țărani, că au fost seduși de călăii neamului român, abia acum văzură că pedeapsa lui Dzeu îi ajunge, și în supărarea lor, un țăran care mai trăia din cei 7 cari prinseră pe Horia și Cloșca exclamă: „Așa ne trebuie, între smei în ei de domni, dacă ne vândurăm sângele, și nu-i lăsarăm să-i facă Horia tot mac“.

Căirea însă a venit prea târziu, deoarece acela care își pusese în gând desrobirea țărănilor români, nu mai era.

Tot în acesta zi fură premiați și țara-

ni cari prinseră pe căprarul Ursu Uibaru în Abrud.

Premiul pentru prinderea lui Crișan nu se putu distribui acum din cauză, că încă nu sosese ordinul împăratului. Acesta se făcu mai târziu.

Remunerările nu luară sfârșit aci.

Episcopul Nichitici din Sibiu, primi o renumerație de 1000 floreni, iar Petrovici episcopul Aradului 800 floreni, drept spese avute cu călătoriile în Munții apuseni, pentru potolirea revoluției.

Comuna Tebea, care din întreg Zarandul nu luase parte la revoluție fu scutită de impoziție timp de 1 an, iar preotul de aci, Ioan Mariș primi o medalie de aur, și un adaus de salar în sumă de 200 floreni anual.

Afară de aceștia mai fură recompensați și ofițerii cari veniră cu armata în munți, prin înaintare în grad.

(Va urma)

Administrația Financiară de Constatăre Jud. Hunedoara
Circ. de Constatăre Brad Nr. 3309/1935

Publicație

Se aduce la cunoștința contribuabililor, că ministerul Finanțelor cu ord. Nr. 327.232/1935 a prelungit termenul pentru înaintarea declarațiilor, în vederea impunerilor pe anul 1935-36, și care expira la 31 Ianuarie 1935. până la 15 Februarie 1935. Deci toți contribuabilii vizati în publicațiunea precedentă, sunt obligați ca până la această dată necondiționat să depună declarațiile cerute de lege, cunoscând că altă prelungire nu se va mai acorda.

Declarațiunile se vor depune și pe mai departe, de către contribuabilii din plasa Brad, la Serviciul de constatare și control Brad, iar cei din plasa Baia de Criș la Percepția din Baia de Criș.

Controlor financiar:
Simion David

Știri din Zarand

Învindându-se mai multe cazuri de gripă în localitate au fost suspendate 10 zile cursurile liceului și școlilor primare.

— Locuitorul Romulus Anca din Ribița a furat dela văduva Rozalia Lazăr, din aceeași comună, un covor în valoare de 5000 lei. — Covorul a fost vândut d-rei E. Giuchici din Baia de Criș, cu 350 lei.

Hoțul a fost prins de Jandarmi și înaintat parchetului.

— Din cauza gerului mare, ce s'a lăsat asupra regiunii noastre în luna Ianuarie, Igna Alexandru din comuna Rișculița, mergând dela Brad spre cașă, a înghețat pe drum.

— La București, s'a stins din viață unul dintre cei mai harnici ziariști, Constantin Bacalbașa. Român din țalpi până'n creștet, n'a încetat un moment cât a fost în viață, de-a arăta relele de cari suferim în viața publică, tăind uneori „în carne vie“.

Țara pierde un bun patriot, ziaristica un harnic ostaș, iar „Universul“ un neuitat colaborator.

— La Senat se discută cu multă însuflețire proiectul codului penai.

Nu ne vine să credem că vom avea și noi un cod penal unitar, care să se aplice pe tot cuprinsul țării.

Dă Doamne să ajungem acele zile, cari vor însemna începutul începutului unificării legislative la noi.

— Studenții francezi au început lupte dârce contra invaziei medicilor streini în Franța. Numai noi stăm cu mâinile în sân, fapt pe care-l vom regreta.

— Guvernul român tratează punerea în aplicare, din nou, a contractului cu Societatea Skoda, modificat.

Representanții acesteia au cerut guvernului un răgaz de zece zile pentru a se putea pronunța.

Incepe deci actul al II-lea

— D. ministru al finanțelor a declarat că bugetul Statului pe 1935-36, probabil, nu va trece peste 18 miliarde lei.

— Comercianții, cari au fost puși la patenta fixă, și au împlinit trei ani, vor fi puși, din oficiu, tot la această categorie, și pentru viitor.

— Pentru realizarea de economii, s'a hotărât reducerea numărului Percepțiilor în țară.